

POZORNĚ POSLOUCHEJTE

*Slyšte to, všichni lidé, naplní pozornost, země, se vším, co je na tobě!
Panovník Hospodin buď proti vám svědkem, Panovník ze svého svatého chrámu! (Mi 1:2)*

1. čtení: Mt 24:37-44

Hlavní čtení: **Micheáš 1-3****ÚVOD: POHNUTÁ DOBA**

Milí bratři, milé sestry,

v tomto svátečním období roku bych rád spolu s vámi naslouchal slovům proroka Micheáše. Z jeho proroctví známe dobře jen několik větiček. Třeba vánoční radostnou zvěst:

- *A ty, Betléme efratský, ačkoli jsi nejmenší mezi judskými rody, z tebe mi vzejde ten, jenž bude vládcem v Izraeli, jehož původ je odpradávná, ode dnů věčných. (Mi 5:1)*

Anebo povzbuzení ke skutečnému životu víry:

- ⁸ *Člověče, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá: jen to, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem. (Mi 6:8)*

Některé výroky proroka Micheáše používají i evangelisté, protože Pán Ježíš měl jeho slova v lásce. Víckrát se zrovna na Micheáše přímo či nepřímo odvolává. Na druhou stranu: Většina textů Micheášova proroctví, těch 7 kapitol Starého zákona, je křesťanům vesměs neznámá. Jak mně kdysi sdělil jeden praktikant, bohoslovec: *Uzavírám pětileté studium teologie, tak jsem se rozhodl, že poprvé přečtu malé proroky. Tedy starozákonní knihy, mezi které patří i Micheáš.*

Tento prorok působil převážně v okolí Jeruzaléma, a to v těžkých dobách. Ve velice vypjaté atmosféře. Království Izraele bylo už 200 let rozděleno na sever, kterému se dál říkalo Izrael. A na jih, kterému se říkalo Judsko. Severní království tvořilo 10 izraelských kmenů a bylo vyplněno asyrskými vojsky v roce 722 př. Kr. Asyřané pod vedením Salmanassara V. a jeho nástupce Sargona II. severní izraelské království srovnali se zemí. Odvedli do zajetí všech 10 kmenů Izraele, neznámo kam. Od té doby po nich nebylo ani památky. Proto se mluví o 10 ztracených kmenech Izraele. To byl přísný Boží soud, jak tuto tragickou událost vykládají pisatelé Bible. Soud, který Bůh dlouho dopředu ohlašoval skrze své proroky. Ovšem lidé jeho varovná slova nebrali vůbec vážně.

V té době vyvázlo Judsko, tedy jižní království, jen o vlásek. V roce 701 př. Kr. asyrská vojska pod vedením krále Sancheríba, syna Sargona II., operovala v Syropalestině. Tedy také na judském území. Asyřané plenili a drancovali judská města, mimo jiné i rodné městečko proroka Micheáše, Morešet-gat. Asyřané dokonce začali obléhat Jeruzalém. To všechno kvůli tomu, že se judský král Chizkijáš před několika lety rozhodl přestat platit vazalské poplatky Asýrii. Ovšem král Chizkijáš, jeden z mála zbožných králů Judského království, se odevzdal do rukou Hospodina. A Bůh tehdy město Jeruzalém padnout nenechal. To všechno jsou události, které prorok Micheáš přímo prožíval. A o kterých také z Božího pověření mluvil.

I. ROZPOLCENÝ PROROK

Bratři a sestry, určitě si vzpomenete, jak je nepříjemné, když se člověku nepodaří přeskočit potůček. Když jsme například v dětství zůstali jednou nohou na jednom břehu a druhou nohou na druhém břehu. To jsme pak měli co dělat, abychom nespadli do vody. Přesně tak je prorok Micheáš rozkročený na obě strany. No, on je přímo rozpolcený. To je z jeho proroctví silně cítit. Hospodin z něj učinil svá ústa. Svůj jazyk. Svůj hlas.

- *Slovo Hospodinovo, které se stalo k Micheáši Mórešetskému za dnů judských králů Jótama, Achaza a Chizkijáše; bylo to vidění o Samari a o Jeruzalému. (Mi 1:1)*

Skrze Micheáše Hospodin ostře a důrazně promlouvá ke svému lidu. K lidu, který je neposlušný, zlý, hříšný a zkažený. Ale který pořád zůstává jeho, tedy Božím lidem. Domnívám se, že Micheáš pro obsah svých kázání nemohl být vyhledávaným kazatelem. Lidé mu asi neplatili za jeho veřejné projevy. Na rozdíl od proroků, kteří lidem mazali med kolem pusy, jen aby z nich vyloudili peníze. (2:11; 3:5) Jak říká:

- ⁸ *Já však jsem naplněn mocí, duchem Hospodinovým, právem a bohatýrskou silou, abych mohl Jákobovi povědět o jeho nevěrnosti, Izraeli o jeho hříchu.*

Na druhou stranu: Micheáš si nedrží od svého lidu odstup. On totiž nepatří k náboženským podivínům, kteří z úctyhodné dálky očekávají přísný Boží soud. On nepatří mezi samospravedlivé kazatele, kteří se škodolibým potěšením vyhlížejí, jak Pán Bůh ztrestá neposlušný lid. Micheáš není Jonáš. To Jonáš seděl pod stromečkem a z dálky pozoroval, jak Bůh ztrestá Ninive. (Jon 4) A zlobil se na Hospodina, že je milosrdný, že nakonec asyrskému městu Nivive všechno promine.

Micheáš je jiný. On se trápí kvůli soudu, který se valí na jeho blízké. On totiž ví, že Bůh se na ně chystá vylít svůj svatý hněv. Možná i proto se na něj odvolává jeho o sto let mladší kolega Jeremjáš (Jr 26:18-19), který se také za svůj lid natrpěl až hanba. A zřejmě proto slova proroka Micheáše rád cituje i Pán Ježíš, jak jsme už zmínili. (např. J 16:21; Mt 23:23; J 4:37; Mt 10:35-36) Ježíš přece také káral své současníky, vedl je k pokání, varoval je před Božím hněvem. A pak, kvůli nim i kvůli nám všem, položil svůj život. Za hříchy lidu.

Micheáš trpí ve chvílích, kdy ho lidé kolem něj, jeho první posluchači, považují za blázna. A s nezájmem či rovnou s odporem naslouchají jeho slovům. Možná mávnou rukou, jako by říkali: *Dej nám s tím pokoj, ty škarohlíde*. Nebo si ťukají na čelo, aby mu naznačili, co si o něm skutečně myslí. A přitom víze, které prorokovi Hospodin dává, ho spalují zaživa. Přinášejí mu obrovský smutek. To je úděl Božího kazatele. Zvěstovat slovo Boží, které lidské uši často nechťejí přijmout. Slovo, kterému se lidská srdce brání. To je úděl Božího proroka: Být v očích mnohých lidí akorát tak šaškem počmáraným. A přitom se vnitřně soužit z toho, že jeho slova, ta Boží slova (!), posluchače nedojímají a nechávají chladnými. Jen nám pověz, Micheáši, jak ses tehdy cítil!

- ⁸ *Naríkat nad tím musím a kvílet, chodit bosý a nahý, dám se do nářku jak šakalové, do truchlení jako pštrosi, ⁹ protože jsou nevyléčitelné jeho rány. Došlo i na Judu; zasažena je brána mého lidu, sám Jeruzalém.*

II. ZVĚST MICHEÁŠE 1-3

A teď pokročíme k obsahu Micheášových proroctví. Bratři a sestry, do koho se Hospodin obouvá? Co Pánu Bohu nejvíce vadí? A k čemu chce svůj lid vlastně dovést?

Prorok tepe především náboženské a politické vůdce Božího lidu. Stařešiny, předáky, představitele. A také proroky, věštce a jasnovidce. Ty jedince, kteří svou moc a svůj vliv používají k rozšíření své moci a svého vlivu. Ty, kteří zneužívají svých pravomocí k tomu, aby se pěkně napakovali, obohatili.

Víte, na začátku to vypadá, že Micheáš kritizuje celý širý svět.

- ² *Slyšte to, všichni lidé, napni pozornost, země, se vším, co je na tobě! Panovník Hospodin bud' proti vám svědkem, Panovník ze svého svatého chrámu!*

Dávej dobrý pozor, celá země! Všichni lidé poslouvejte! A jistém smyslu je to pravda. Vždyť všichni lidé potřebují činit pokání. Každý člověk by se měl chytit za nos a přehodnotit svůj dosavadní život před Bohem. V tom ať ho provází pravdivé Boží slovo a jeho svatý Duch, dokud je čas! Zvláště v adventním čase bychom se této Boží léčbě neměli moc bránit. Byť občas není úplně příjemná.

Ale když budeme číst dál, s úžasem zjistíme, že Micheáš se obrací především na svůj lid. Ne na Asyřany. Ne na pohany. Ne na úhlavní nepřátele Izraele. Ale na své blízké. Na své bratry a sestry. Mluví především ke svým přátelům a příbuzným. Tedy k Božímu lidu.

- ³ *Neboť hle, Hospodin vychází ze svého místa, sestupuje a šlape po posvátných návrších země. ⁴ Hory se pod ním rozplývají, doliny pukají, jsou jako vosk v ohni, jako vody řítící se ze stráně. ⁵ To všechno pro nevěrnost Jákovu, pro hříchy izraelského domu. Co je Jákovova nevěrnost, zdali ne Samaři? A co jsou posvátná návrší Judy, zdali ne Jeruzalém?*

Jeho posluchači s ním jistě ochotně souhlasili, když Micheáš mluvil o Božím soudu, který postihne celý svět. Ale že Bůh přichází soudit nepravost, rebelii, hřích a vinu svého lidu? To je silná káva!

A to pořád ještě není všechno. Ani u toho se prorok nezastaví. On totiž nemluví jen obecně proti lidu izraelskému, nebo obecně proti domu judskému. Ale proti těm nejvlivnějším a nejmocnějším z celého lidu. Především ti se mají chytit za nos. Ti mají litovat svých hříchů. A válet se v prachu. A napravovat své hrozné činy. Vždyť zlo, kterého se dopouštějí, je veliké. Bůh už je připraven odpovědět na jejich skutky. A líbit se jim to nebude.

Bratři a sestry, mnohokrát jsem pročetl první tři kapitoly Micheášova proroctví, než mi konečně docvaklo, co je hlavním bodem obžaloby vůdců božího lidu. Víte, co to je? Víte, co Pánu Bohu na nich nejvíce vadí? Je to jejich láska. Ano, je to jejich láska! Ovšem nikoli láska k lidem. A už vůbec ne láska k pravému Bohu. Ale láska k sobě samým. A láska k majetku, vlivu a moci. Kvůli tomu jsou schopní neposlouchat Hospodina. Kvůli tomu utlačují, likvidují a ožebračují lidi kolem sebe. Micheáš je opravdu ostrý. Silnými obrazy nešetří:

- *Pravím: Slyšte, představitelé Jákovu, vůdcové izraelského domu! Což není vaším úkolem znát právo? ² Dobro nenávidíte a milujete zlo, stahujete z lidu kůži a z jeho kostí maso. ³ Požírají maso mého lidu, sdírají z nich kůži a lámou jim kosti, jako by je kouskovali do hrnce, jak do kotle maso. ⁴ Až budou úpět k Hospodinu, neodpoví jim; skryje před nimi tvář v onen čas, jak zasluhují za svoje zlé skutky.*

Jsou to otesánci. Nemají nikdy dost. Jejich žádostivost je bezbřehá. Jejich hamižnost nezná hranic.

- *Běda těm, kdo strojí ničemnosti, páchají zlo na svých ložích, dopouštějí se ho za jitrního světla; na to mají dost sil.² Žádostivě dychtí po polích - a uchvacují, po domech - a zabírají. Utiskují muže i jeho dům, člověka i jeho dědictví.³ Proto praví Hospodin toto: Hle, já na tu čeled' strojím zlo, z něhož nevyvléknete své šije. Přestanete chodit povýšeně, bude to zlý čas.*

Tito lidé samozřejmě odírají především ty, kteří se nemohou bránit. Ty, kteří se spravedlnosti nedočkají a nedovolají, protože si ji nemohou koupit. Nemají za co! Koho prorok jmenuje? Například válečné veterány, kteří zřejmě žijí z almužen dobrých lidí. A také vdovy a sirotky.

- *⁸ Dříve se můj lid stavěl proti nepříteli. Ted' však strháváte z plášťů ozdoby těm, kdo po návratu z boje užívají bezpečí.⁹ Ženy mého lidu zapuzujete z jejich rozkošného domova, jejich děti chcete navěky připravit o důstojnost, kterou jsem jim dal.¹⁰ Nuže, jděte si, tady odpočinutí nedojdete. Pro svou nečistotu budete zahubeni strašnou záhubou.*

A ještě:

- *⁹ Slyšte to, představitelé domu Jákobova, vůdcové izraelského domu, vy, kteří si hnuší právo a překrucujete všechno, co je přímé!¹⁰ Sijón budujete krveprolitím, Jeruzalém bezprávím.¹¹ Jeho představitelé soudí za úplatek, jeho kněží učí za odměnu, jeho proroci věští za stříbro. Přitom spoléhají na Hospodina a říkají: "Což není Hospodin uprostřed nás? Na nás nepřijde nic zlého."¹² Proto bude Sijón kvůli vám zorán jako pole, z Jeruzaléma budou sutiny, z hory Hospodinova domu návrší zarostlá křovím.*

Že soudcové soudí za úplatek, že tím nadržují majetnějším jedincům, že tím demontují morální základy, na kterých má lid Boží stavět, to nás zas tak moc nepřekvapuje. Ale může nás udivit, že ani proroci nejsou Božími ústy. Nepracují pro Hospodina. Pracují sami na sebe. Kvůli vidině snadného výdělků řeknou prakticky cokoli. A ještě se u toho ohánějí Božím jménem.

- *⁵ Toto praví Hospodin proti prorokům, kteří svádějí můj lid: Když mají svými zuby co kousat, mluví o pokoji; když pak jim někdo do úst nic nedá, vyhlásují proti němu svatý boj.⁶ Proto vám nastane noc bez vidění, tma bez věštby. Nad těmi proroky zajde slunce, den se nad nimi zachmuří.*

To je společnost, bratři a sestry! Vykořisťování bezbranných. Útlak nejslabších jedinců. Bezpráví. Lži v Božím jménu. A k tomu všemu je ještě rozšířené a všudypřítomné modlářství.

- *⁷ Rozbity budou veškeré jeho tesané modly, veškeré jeho nevěstčí odměny budou spáleny ohněm, zpusťoším všechny jeho modlářské stvůry. Protože je shromáždilo ze smilné nevěstčí odměny, opět se stanou smilnou odměnou nevěstek.*

Úplně se divím, že se na to Bůh tak dlouho vydržel dívat. Žasnu nad Boží trpělivostí.

III. NADĚJE V BOHU

Bratři a sestry, i nás se ta Micheášova slova přímo dotýkají. To si pokorně přiznejme. I my se čas od času dopouštíme bezpráví vůči druhým lidem. I my jsme sobečtí. I my milujeme peníze a majetek. Copak jsme se nikdy nepohádali se sousedy kvůli několika metrům čtverečním, parkovacímu místu, nebo pořezanému dřevu? Copak jsme se nikdy nepohádali se svými nejbližšími kvůli majetku, třeba kvůli dědictví po předcích? Copak jsme vždycky druhým lidem vrátili všechno, co nám v dobré víře půjčili? A když nás oni prosili o pomoc, pomohli jsme jim, nebo jsme k nim obrátili zády? A na koho si vyskakujeme? Jen na ty, kteří jsou slabší než my. Kterí nám to nevrátí. Kterí nás poslouchají. Kterí se schovají do kouta. I my manipulujeme s některými lidmi kolem nás. Kvůli tomu nemusíme být na úplně špičce potravního řetězce.

A i my jsme modláři. Nejen lidé kolem nás. Vždyť slovo Boží, které by mělo být svíce našim nohám, často odsuneme na vedlejší kolej. Nám by přece stačilo stále dokola z Bible slyšet, že nás Bůh má rád takové, jací jsme. Super! To stačí. Dál budeme poslouchat zase jen hlas svého vlastního srdce, našeho hříšného nitra. A tak jako ti pokřivení proroci z dob Michášových: I my kazatelé umíme překroutit Písmo tak, aby nám to co nejlépe hrálo do karet. Aby nás Boží zvěst příliš neomezovala a nekritizovala. Aby nás to, co Bůh říká, moc nebolelo. Jen aby to znělo pěkně. Aby to neurazilo něčí hrdost a pýchu. No, a pak se divíme, že máme prázdné kostely! Církvi se přece nemůže dařit, pokud překrucuje jasné slovo Boží!

Bratři a sestry, Pán Bůh i s námi má velkou trpělivost. Ale i ta mu jednou dojde. A pak přijde soud. Hospodin tehdy zahladil všech deset izraelských kmenů. Naprosto je zničil. A obyvatelům Judska se stejný trest vyhnul na poslední chvíli. Tehdy unikli jen o vlasek. Judské království však kvůli hříchům lidu padlo o sto let později. To všechno, co prorok popisuje, je obrazem a předzvěstí konečného soudu. Toho posledního soudu, kterému bude předsedat neúplatný soudce, Král králů a Pán pánů, Ježíš Kristus. Ten bude soudit jednotlivce, svůj lid i celý svět.

Ale já dnes nechci skončit u soudu, ale u naděje. U naděje, kterou můžeme vyčíst i z Micheášova proroctví. Ta naděje není v nás, v našich silách a schopnostech. Ta naděje má svůj zdroj u Boha a v jeho rodičovském vztahu k nám. Hospodin přece víckrát mluví o lidu Izraele jako o svém vlastním lidu. Oni hřeší. Oni ho neposlouchají. Oni se staví na zadní. Oni kašlou na jeho varování. A přece zůstávají jeho lidem! On zjevně není jejich Bohem, kterého by měli v náležitě úctě, kterého by poslouchali. A přesto oni sami zůstávají jeho lidem. Božím lidem. Naše naděje je ukryta v Bohu, v jeho trpělivosti, v jeho milosrdenství, které nám prokázal v největší míře v Ježíši Kristu, ukřižovaném a vzkříšeném. Nikde jinde nehledej úkryt před Božím hněvem, nikde jinde nehledej útočiště před Božím soudem než zase jen u Boha.

Dále: Bůh ke svému lidu nepřestává mluvit. Neodmlčí se. Mluví stále. A právě v tomto období máme možnost slyšet slova o spravedlivém soudu i o naději navzdory soudu velice často, třeba při nedělních bohoslužbách, při rorátech, nebo z všelijakých adventních biblických zamyšlení. Tak tedy naslouchejte, zpozorněte, co vám Bůh bude chtít sdělit. Ať tu adventní zvěst nepřehluší nákupní horečky, stresy z vystupování, besídek, hon za dobrým jídlem a pitím, ani vysoké pracovní vytížení.

A nakonec to nejdůležitější: Když mluví Bůh ke svému nevěrnému lidu, nejsou to jen slova o přicházejícím trestu. Zdaleka ne! Nejkrásnější slova, která mají moc zapustit kořeny v srdci člověka, který v pokoře uznává svou hříšnost a nehodnost, jsou tato:

- ¹² *Jistotně tě celého posbírám, Jákobe, jistotně shromáždím pozůstatek Izraele, svedu jej dohromady jak ovce do ohrady, jako stádo doprostřed pastviště, zahemží se to zas lidmi.* ¹³ *Už vytáhl ten, kdo jim bude razit cestu. Prorazili a procházejí branou a z ní vycházejí. Jejich Král prošel před nimi, Hospodin v jejich čele!*

Milí bratři, milé sestry, naděje je v Bohu. V jeho slovu. V jeho jednání. V tom, co pro nás učinil jeho Syn Ježíš. Ten, který si odsouzení jako jediný naprosto nezasloužil. A přitom byl odsouzen za každého z nás. Setkejme se s ním dnes u jeho stolu, kde dosvědčí svou lásku k nám. Setkejme se s ním jako usvědčení hříšníci, kteří touží po nápravě života podle Božího slova, v síle Ducha svatého. Amen.